

een initiatief van het lerend netwerk van onderwijzers

EDUU

SHOCK

leerfestival

11 // 12 // '13 - ICC Gent

leren

creëren

durven

dromen

Het leren van morgen nu al meemaken!

Programma

Welkom!

Het **Edushock leerfestival** wordt georganiseerd door het **lerend netwerk van onderwijzers**.

Een **onderwijzer** is iemand die het onderwijs van onder uit positief en creatief wil wijzigen. Dat kunnen zijn: een leerkracht, een directielid, een leerling, student of cursist, ouders, maar evenzeer mensen uit het bedrijfsleven.

Naar aanleiding van het verschijnen van het boek **Edushock** hebben een aantal onderwijzers in Vlaanderen elkaar gevonden en zich verenigd in een **lerend netwerk**.

Onze missie:

Samen willen we onderwijs van binnenuit veranderen om mensen te laten schitteren. We willen deze missie delen met 350 mensen uit het onderwijsveld op ons Edushock leerfestival.

durven

dromen

Dit is een **echt festival!** Het aanbod is bijzonder groot -> **38 (!) parallelsessies** worden **tegelijktijd** aangeboden in een conferentieruimte en in de 8 break-out rooms. Inschrijven voor een sessie op voorhand kan niet. Je kiest ter plaatse, op 11 december. Op ons festival is er **voor elk wat wils**:

- laat je **inspireren** in onze sessies van 30 minuten
- **verdiepen** kan je in onze sessies van 90 minuten
- liever handen-uit-de-mouwen? -> volg dan onze **doe-sessies** van 60 minuten

We zijn heel trots op onze **5 keynotes** (60 minuten):

- Jelmer Evers,
- Arnoud Raskin,
- Martin Valcke
- Joan de Winne.

Onze centrale keynote is **Frank Van Massenhove**

Doorlopend kan je terecht in ons **lichthuis van educatie** dat ook dienst doet als **after-shockruimte**: je ontmoet er sprekers en kan er shoppen bij de standhouders.

Je kan 2 keer proeven van 15 minuten:

- Tommy Opgenhaffen (Studietips),
- Vanessa Janssens (Talentenonline)
- Hans Van Lokven (Klittenwand)

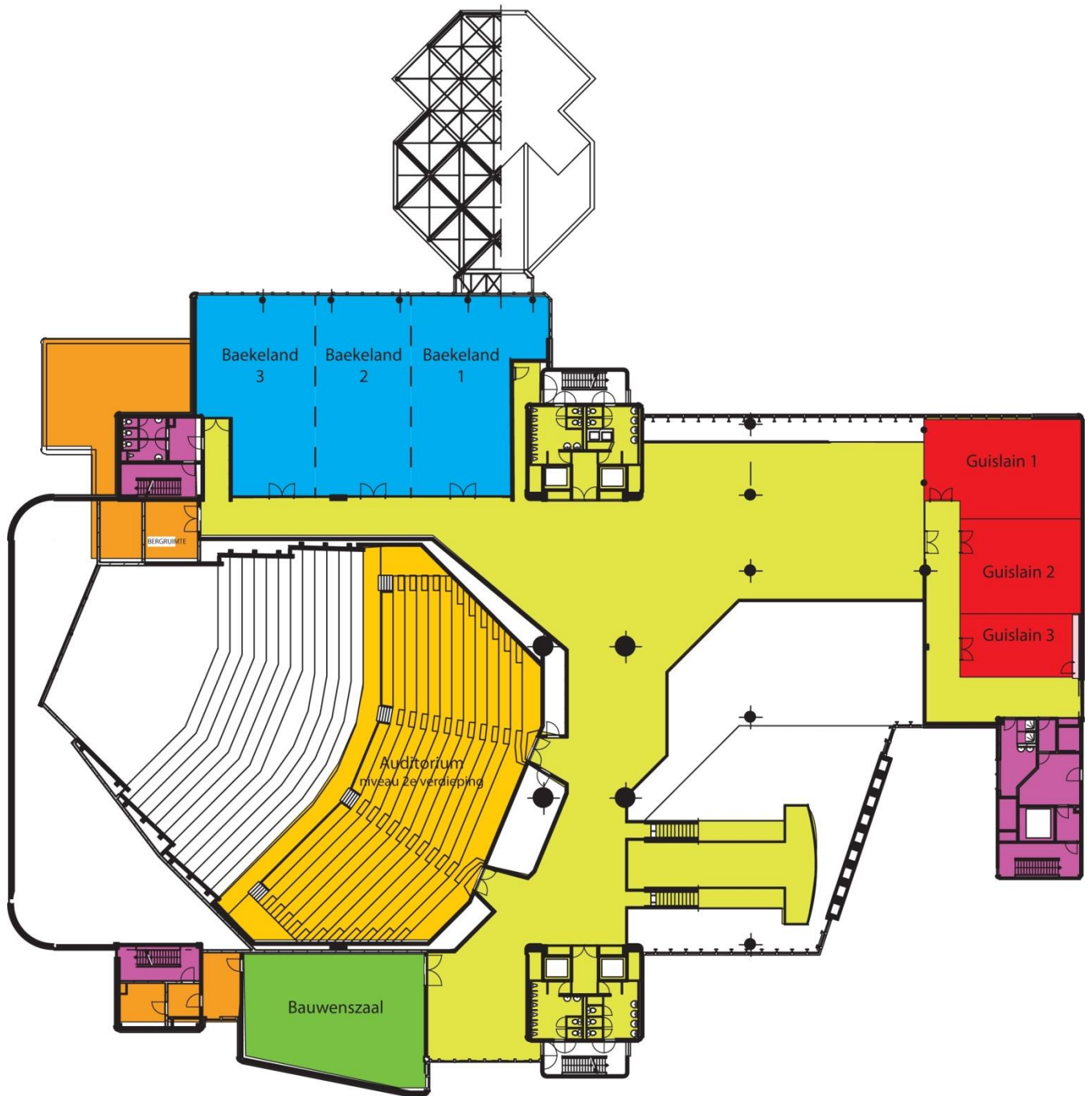

leren

creëren

- Publieksgangen/Foyers/Exporuimtes
- Diensten
- Backstage/Scenevoorzieningen
- Keukens volgens HACCP-norm
- Zalen/Exporuimtes
- ...
- ...

□ 1 m

Edushock Leerfestival #ELF13: beknopt overzicht

Bekijk de [blog](#) voor de inhoud. Bekijk het volgende blad voor de inplanning van de workshocks.

13 inspiratiesessies van 30 minuten ([overzicht inspiratiesessies #elf13](#))

- I22 - Binnenklasdifferentiatie voor iedereen – Stephanie De Bruyne
- I31 - Schoollab Fontys – Annemarie Van den Broek
- I32 - Tander, alternatieve onderwijsvorm – Karen Timmermans en Marc Annick
- I30 - Kruiskenshoeve *meets* university – Katrien Sel
- I32 - De kracht van het fantasiedenken – Bjorn Accoe
- I27 - Van klassieke basisschool naar school van de toekomst – Luk de Mey en Georges Vanoirbeek
- I21 - Samen heel sterk leren – Peter Hemelsoet
- I26 - ICT en motivatie als motor voor blended learning op maat van de docent Lore Demedts en Frederic Raes
- I28 - Verbeeldingstraining – Ann Dewispelaere
- I25 - Paedeia, filosofen met jongeren – Alexander de Waele
- I29 - Ghentrepreneur – ondernemerschap stimuleren tijdens studies: Steve Stevens en studenten
- I24 – Future Schools - Peter Van De Moortel
- I20 - Toekomstatelier – Sofie Foets

15 doe-sessie van 60 minuten ([overzicht doesessies #elf13](#))

- D6 - Dwengo - Peter Bertels
- D16 - Flipping the classroom – Bram Faems
- D11 - Ondernemerschap stimuleren in hoger onderwijs – Pieter Sprangers en Stijn Callaerts
- D10 - The flipped evolution – Erwin Meyers
- D5 - Game on – Mathias Vermeulen
- D7 - The wittering meets Sudbury School Gent – Maaïke Eggermont en Marianne Rongen
- D19 - LoVE – Loopbaanleren Vlaanderen en Europa – Ingrid Weyn
- D17 - Talentenarchipel (ADITE) – Sven Breughelmans en Ann Scheys
- D9 - MAX-methode – Eddy Marchand ism Roel Buisseret
- D13 - ICT en differentiatie – Erik Devlies
- D14 - Het lerende brein en het onderwijs van morgen – Isabelle Vandevyvere
- D12 - Spelen met je talent. doen! – Nathalie Briessinck
- D8 - De laatste methode – Herman van Esbroeck
- D18 - Binnenklasdifferentiatie – Annick Vandroeme en Mark Werbrouck
- D15 - Leren innoveren, hoe doet u dat eigenlijk? – kennisnet

5 verdiepingssessies van 90 minuten ([overzicht verdiepingssessies #elf13](#))

- V35 - Onderwijs slim organiseren – Tom van Acker
- V34 - Leerlingen maken de school – Evy de Ridder
- V37 - Leren door te reflecteren – Joelle van de Peer
- V33 - Coder Dojo – Dieter Deramoudt
- V36 - Minigames in de taalklas – Frederik Cornillie, ITEC Kulak & iMinds

5 keynotes van 60 minuten

- **K** - Frank Van Massenhove : Van saaie staatsdienst tot hippe ambtenarij
- K1 - Jelmer Evers : Vernieuwingsschool
- K2 - Joan De Winne : Er zijn geen leiders meer, meneer! Daarom lijden wij.
- K3 - Arnoud Raskin : Leren van straatkinderen
- K4 - Martin Valcke : Integratie van technologie in relatie tot de leerlijnen

	Auditorium	WorkShock 1 Baekeland 1	Workshock 2 Baekeland 2	WorkShock 3 Baekeland 3	WorkShock 4 Guislain 1	WorkShock 5 Guislain 2	WorkShock 6 Guislain 3	WorkShock 7 Bauwenszaal	WorkShock 8 Foyer 2	LichtHuis	
cap.	400	50	50	50	40	40	40	40	20		
13:15					Walk - IN						
13:30											
13:45										TalentenOnline	
14:00										Studietips.be	
14:15										Kittenwand	
14:30										TalentenOnline	
14:45										Studietips.be	
15:00											
15:15											
15:30											
15:45											
16:00											
16:15											
16:30											
16:45											
17:00											
17:15											
17:30											
17:45											
18:00										TalentenOnline	
18:15										Studietips.be	
18:30										Kittenwand	
18:45											
19:00										TalentenOnline	
19:15										Studietips.be	
19:30										Kittenwand	
19:45											
20:00											
20:15											
20:30											
20:45											
21:00											
21:15											
21:30											
21:45											
22:00											

DINNER

RECEPTIE

K = Keynote (60')

V = Verdiepingsessie (90')

D = Doesessie (60')

I = Inspiratiesessie (30')

Start 13u30

K4 : Integratie van technologie in relatie tot de leerlingen – Martin Valcke - Baekeland 1

Technologie neemt in onze huidige maatschappij een steeds belangrijkere positie in. Het is dan ook logisch dat technologie ook in de leeromgeving aangewend wordt, temeer daar jongeren ook heel vaak met technologie bezig zijn.

Een aantal scholen hebben hier rond reeds een visie ontwikkeld en werken dit doordacht uit. Andere scholen zijn met wat minder voorbereiding gestart en komen vaak heel wat moeilijkheden tegen onderweg.

Vorig jaar op het leerfestival vertelde Peter Van den Broeck van het Sint-Jozefinstituut Hamme hoe je bijvoorbeeld op een goede manier kan werken met iPADS in de klas.

Maar wat zegt het onderzoek daar nu eigenlijk over? Als we het aan een iemand kunnen vragen, is het wel Martin Valcke van de faculteit onderzoekskunde in UGent.

Hij gaat ons onderhouden over deze 'integratie' van technologie en het overdachte gebruik van alle vormen in relatie tot de leerlijnen die we willen uitzetten met kinderen, jongeren, volwassenen.

Daarbij zal hij thema's zoals sociale media, wiskunde, *e-learning*, *blended learning*, internationale tendensen en tablets in de klas niet uit de weg gaan.

Maak je klaar voor een geanimeerde en boeiende lezing waarin je ook flink wat bijleert.

W10 : The flipped evolution : Do's and don'ts - Erwin Meyers – Guislain 2

Ik wil het graag hebben over de voordelen van het gebruik van het principe van *flipping the classroom*, en tegelijk proberen de vele misverstanden te ontkrachten.

De veranderende rol van de leraar en leerling zijn belangrijke elementen in dit verhaal. Bovendien wil ik uitleggen hoe ik het praktisch gebruik in de les zelf, bij mijn eigen leerlingen.

Als laatste wil ik enkele technische aspecten belichten betreffende het maken van een screencast en digitale oefeningen.

V36 : Minigames voor taalleren: klein maar krachtig ? – ITEC KULAK – Guislain 3

In deze interactieve presentatie ontdekken we de didactische mogelijkheden en uitdagingen om mini-games in de talenklas te gebruiken. *Minigames* worden ontworpen om leerlingen via herhaling en op een expliciete manier leerinhouden te laten inoefenen (voornamelijk grammatica en woordenschat). Door de spelelementen is dit voor jongeren potentieel een krachtige en motiverende vorm van leren.

We ontdekken samen dergelijke *minigames* op een inductieve, interactieve en kritische manier, en geven *best practices* mee vanuit theorie en praktijk. We tonen resultaten van een

Europees project (<http://www.gobl-project.eu/>) waarin *minigames* samen met jonge taalleerders en leerkrachten worden ontworpen en geëvalueerd.

D18 : Binnenklasdifferentiatie : Teams, smartclass, contractwerk en talenten in een nieuwe didactiek - Marc en Annick van Basisschool De Leeuw – Foyer 2

Hoe kun je rekening houden met diverse leersnelheden, met minder frontaal onderwijs, met de leerkracht als leercoach, met verhoogde zelfsturing bij leerlingen? Dit vereist een grondige aanpak van zowel uurroosters, didactisch handelen en de rol als leerkracht.

De werking bevordert een positief leerklimaat met hoge betrokkenheid en hoog rendement als effect.

Dit is een praktijkverhaal hoe het werkt in een zesde leerjaar.

Start 13u45

D15 - Leren innoveren, hoe doet u dat eigenlijk? Kennisnet – Bauwenszaal

Waarom mislukken innovaties vaak? U ontdekt tijdens deze sessie de sociale kant van innovatie en hoort wat de kritische succesfactoren zijn van een innovatieproces, gebaseerd op onderzoek uit de praktijk. In het tweede deel verkent u hoe u bij uw eigen instelling een innovatieproces kunt doorvoeren. Welke vragen dienen daarvoor beantwoord te worden? Hoe krijgt u anderen mee in dit proces ?

Voor iedereen die meer wil weten over innoveren of zelf aan de slag hiermee wil!

27 Van klassieke basisschool naar school van de toekomst - Een getuigenis over een transformatieaanpak naar een nieuwe leeromgeving binnen de 3de graad lager onderwijs – Luk De Mey en Georges Vanoirbeek – Guislain 1

We geven antwoord op een aantal belangrijke vragen:

- Wat houdt deze transformatie in?
- Hoe is dit gegroeid?
- Hoe pakken we dit aan?
- Waar willen wij naartoe?

Start 14u

K1 Vernieuwingschool – Jelmer Evers – Auditorium

Jelmer is docent geschiedenis op het [UniC in Utrecht](#), een vernieuwingschool waar Evers' ideeën over ICT in onderwijs hun weerklank vinden. Jelmer maakt zijn leerlingen eigenaar van hun leerproces. Hoe het onderwijs er volgens Jelmer uit zou moeten zien, vertelt hij ons op #elf13.

[Meer info over Jelmer Evers](#) 'het einddoel van een schoolvak is en blijft voorlopig een toets, maar de weg er naartoe ligt open'

I23 Tander : Een alternatieve onderwijsvorm voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking en bijkomende gedrags- en emotionele problemen – Karen Timmermans en Marc Annick – Baekeland 2

Met het project *Tander* willen we een alternatieve onderwijsvorm creëren waarbij we een onderwijskundig aanbod garanderen maar tegelijk tegemoet ook komen aan de specifieke sociaal emotionele noden van onze jongeren. Wij willen deze jongeren in de eerste plaats voldoende zelfvertrouwen, sociale vaardigheden en gepaste arbeidsattitudes bijbrengen om zich te kunnen handhaven en positief ontplooien binnen de maatschappij. Dit vormt de belangrijkste doelstelling voor de jongere mét het oog op een re-integratie in de reguliere scholen of op de arbeidsmarkt.

Het belangrijke uitgangspunt vanwaar we vertrekken is dat het nieuwe aanbod verder reikt dan alleen onderwijs. Met *Tander* bundelen we de expertise en de middelen van onderwijs en welzijn. Deze partners maar ook partners als vormingswerkers en time-outprojecten willen een unieke combinatie vormen en elkaar gestructureerd aanvullen om onze doelstelling voor deze jongeren slagen.

V34 De leerlingen maken de school : Praktijkvoorbeelden van leerlingenparticipatie in het secundair onderwijs – Evy De Ridder – Baekeland 3

Leerlingenparticipatie is de sleutel tot welbevinden, actief burgerschap en liever leren. Samen school maken, dat doe je mét de leerlingen. De *Vlaamse Scholierenkoepel* brengt z'n expertise mee betreffende leerlingenparticipatie: een heleboel *good practices* en tips om er ook werk van te maken op jouw school.

D7 De Wittering meets Sudbury : Hoe het klassieke basisonderwijs kan leren van 2 vernieuwende scholen – Marianne Rongen en Maaike Eggermont

Basisschool *De Wittering* uit Rosmalen breekt op zijn minst 2 patronen uit ons klassiek onderwijs. Leerlingen worden niet per leeftijd samen gezet. De kinderen zitten samen per 3 jaar. Dus van 3 tot 6 samen, van 7 tot 9 samen en van 10 tot 12 samen. Verder zijn er ook geen klaslokalen. De school is er gekomen om te bewijzen dat onderwijs anders en beter kan dan in de traditionele vorm. Dat doet ze door het onderwijs af te stemmen op elk kind. Door hoge verwachtingen te hebben van elk kind en door veel aandacht hebben voor kennis, leren en opvoeding. Tenslotte is creativiteit in de brede zin van het woord een zeer belangrijk deel van het curriculum.

Op de *Sudbury School* in Gent zijn de studenten mee verantwoordelijk voor de werking van en de sfeer op school. Ze krijgen veel ruimte en vrijheid om vanuit eigen interesse en motivatie te leren. Vaak gaat dit op een organische manier, en is het klassieke onderricht maar een klein stuk van de puzzel. Kinderen van 4 tot 18 zitten in 1 groep en gaan in interactie met elkaar. Tijdens de wekelijkse schoolmeeting worden alle belangrijke beslissingen genomen.

In deze sessie zullen Marianne Rongen van *De Wittering* en Maaike Eggermont van *Sudbury Gent* vertellen hoe het er in hun school aan toe gaat. Daarna is er ruimte voor vragen en een co-creatief debat waarbij gefocust wordt op de positieve elementen uit beide scholen die een toegevoegde waarde kunnen hebben in de klassieke basisschool.

Laat je inspireren door 2 gepassioneerde dames die er van overtuigd zijn dat kinderen het best leren als ze het zelf doen.

D5 Game on! : Over *gamification* en *game-based learning* en hun educatieve meerwaarde – Matthias Vermeulen – Baekeland 1

Onlangs stond een artikel in de krant over hoe *Angry Birds* als game gebruikt werd om de theorie van parabolen in de wiskundeles in de praktijk om te zetten. Prachtig! En toch worstelt leren via games nog steeds met een pak vooroordelen. Blijft het een mythe of wordt het stilaan toch een trend?

In deze sessie geven we jou enige toelichting over de concepten van *gamification* en *game-based learning* en zoomen we in op 12 concrete games die perfect geïntegreerd kunnen worden in jullie school.

Let the games begin!

D19 LoVE Loopbaanleren in Vlaanderen en Europa : Schoolinterne introductie van een totaalconcept voor een actieve en permanente leerlingenbegeleiding – Ingrid Wyn

LoVE biedt een gratis interne introductie aan om loopbaanoriëntatie en begeleiding in uw school te stimuleren. Dit totaalconcept garandeert een actieve en permanente leerlingenbegeleiding die verder gaat dan alleen het toewerken naar keuzemomenten.

Leerlingen krijgen een goed zicht in hun eigen talenten, kwaliteiten en mogelijkheden. Leerkrachten begeleiden leerlingen bij het leren kiezen van opleidingen en werk door een krachtige leeromgeving (praktijkgericht, dialogisch en vraaggestuurd) aan te bieden. Dat helpt leerlingen om weloverwogen keuzes te kunnen maken voor een vervolgopleiding of beroep. We beklemtonen de loopbaancompetenties, Lob-scan en loopbaandialogo.

Start 15u

D16 Flipping the classroom : Praktijkvoorbeeld en vragen – Bram Faems – Bauwenszaal

Opgelet: deze presentatie vraagt een korte voorbereiding! Sinds het succes van de *Kahn Academy* is *flipping the classroom* helemaal hip in onderwijsland. Leerlingen bekijken thuis de kern van de les in een filmpje en krijgen zo extra tijd om te oefenen in de klas. Bram Faems deelt in een gesprek zijn ervaringen met het principe. **Bekijk vooraf de filmpjes op bit.ly/leerflip** en bedenk minstens één kritische vraag. Deze sessie bestaat behalve een korte inleiding vooral uit een dialoog waar we voor- en nadelen bespreken, gebruikservaring uitwisselen en praktische tips doorgeven.

V33 CoderDojo : Creatief omgaan met de computer! – Dieter Deramoudt – Baekeland 2

Op een Dojo leren jongens en meisjes programmeren, websites maken, apps en spelletjes ontwikkelen enzovoort. Ze ontmoeten gelijkgestemde deelnemers en laten elkaar zien waaraan ze gewerkt hebben. CoderDojo maakt van ontwikkelen en programmeren een superleuke, keigezellige en megatoffe leerervaring.

In deze workshop gaan we aan de slag met Scratch, een simpele tool om zelf animaties of spelletjes te maken.

CoderDojo heeft maar één regel: "**Above all: be cool!**"

D13 ICT en differentiatie – Korte theoretische beschouwing en praktijkvoorbeelden – Erik Devlies – Guislain 3

ICT en differentiatie, de twee zijn als het ware voor elkaar gemaakt. Maar met de internetrevolutie van de laatste jaren komen er haast dagelijks nieuwe internettoepassingen bij. Voor een niet-ingewijde is de link met de taalklas niet altijd meteen duidelijk. Tijdens deze sessie krijgt de deelnemer een selectie voorgeschoteld van eenvoudige en gratis internettoepassingen en apps die de taalleraar zonder veel moeite kan integreren in de lessen, dit in functie van begeleid zelfstandig leren, voor differentiatie, voor ondersteuning van de vaardigheden, als leuk extraatje...

De spreker zal aantonen hoe hij die tools zelf heeft toegepast in zijn eigen lessen en wat de perceptie van leerwinst is bij zijn leerlingen.

Start 15u30

K2 Er zijn geen leiders meer, Mijnheer. Daarom lijden wij – Joan De Winne – Auditorium

Oprichter van het opleidingscentrum voor Leidinggevendens *Vision 4 Dynamics*, heeft een achtergrond bij de Federale Politie en was licentiaat Criminologie in de Universiteit Gent. Hij gelooft dat de mens in wezen goed is, hij gelooft dat je nooit te oud bent om te leren en dat je niet iets een beetje goed kunt doen. Geen woorden maar daden, is zijn motto. Een expert in leidinggeven wat in het onderwijs belangrijker en belangrijker wordt. Benieuwd naar zijn verhaal.

D11 Afstuderen met een diploma én een eigen zaak : Ondernemerschap stimuleren binnen hoger onderwijs – Pieter Sprangers en Tijs Callaerts – Guislain 2

Als vroeger studenten ‘*popup’ten*’ met een ondernemersidee en aan de slag wilden gaan als ondernemer en hiervoor hulp vroegen aan hun docenten, dan hadden we als docent nogal snel het volgende antwoord klaar : ‘het is best eerst je diploma te halen en erna kan je dan nog starten met ondernemen, zorg nu maar eerst voor je diploma’.

Binnen de opleiding KMO-management van de *Karel de Grote Hogeschool* startten we vorig jaar met het *startup@campus* traject waardoor studenten via een uitdagende wedstrijdformule hun eigen onderneming kunnen opstarten binnen het onderwijscurriculum. Ze worden ondersteund via individuele coaching. Ze studeren dus af met een diploma én een eigen onderneming.

Start 15u45

D8 De laatste methode? : Het over-benadrukken van methoden en het onderbelichten van een mensvisie - Herman Van Esbroeck – Guislain 1

Binnen innovatieve contexten worden we de laatste jaren overstelpt met nieuwe methoden en technieken. Binnen het onderwijs zijn we aan een grondige verandering toe en zeker in de lerarenopleiding. Ondanks de schuchtere pogingen die daar gebeuren studeert de leraar van de toekomst nog niet af. We denken dat we het kunnen klaarspelen met wat nieuwe methoden en leggen zo de nadruk op hoe je iets moet doen. Waarom we dit doen, vanuit welke inspiratie dit gebeurt, ook vanuit welk inzicht, blijkt vaak nog onderbelicht.

In deze lezing belichten we dit thema aan de hand van 2 praktijkvoorbeelden die we in Limburg op de kaart hebben gezet of aan het zetten zijn: ‘Mijn school op de hei’ en het ‘LEON-huis’ zijn 2 initiatieven waar vooraf zeer grondig is nagedacht over de uitgangspunten en basishoudingen van de leraar van de toekomst. Nadien wordt er pas over methoden

gesproken. Een proces van 2 volle jaren traag vorderen rond visie en inspiratie blijkt dan later wel te werken in de praktijk.

Start 16u

I20 Talentenatelier – Sofie Foets – Foyer 2

Het Toekomst Atelier is geïnspireerd door de in Nederland zeer succesvolle 'IMC Weekendschool'. Het toekomst atelier biedt extra-curriculaire, educatieve activiteiten aan gemotiveerde kinderen van tien tot veertien uit Brusselse aandachtswijken. Niet als bijles voor hun schoolcarrière – wel als inspiratie voor hun toekomst.

Elke zaterdag krijgen de kinderen van het Toekomst-Atelier les van gepassioneerde experts uit een breed scala aan vakgebieden. Er komen advocaten, dokters, journalisten, muzikanten, ondernemers of sterrenkundigen langs die spannende en inspirerende verhalen vertellen over hun vakgebied.

Het 2,5 jaar durende curriculum bevat vakken als (een introductie tot) journalistiek, geneeskunde, recht, ondernemen of beeldende kunst. Bovendien leren we 'soft skills' of transversale vaardigheden aan, in workshops over presentatie, conflictresolutie, teamwerk en debat.

De eerste vestiging van het Toekomst-Atelier zetelt in Sint-Joost-ten-Node en heeft twee klassen: één Nederlandstalige en één Franstalige klas, met een totaal van circa vijftig gemotiveerde leerlingen.

Het is de bedoeling om nog nieuwe vestigingen te openen, in samenwerking met andere gemeentes.

Start 16u15

I25 Paideia; het leren filosoferen met jongeren : Onderwijs bij de oude Grieken en de relevantie voor de toekomst – Alexander De Waele – Baekeland 3

In de complexiteit van vandaag, een wereld waarin het zelfbeeld van jongeren vaak is gefragmenteerd en individualisme het streefdoel is, loont het om te reflecteren over de ontwikkeling van onderwijs in de toekomst, en te kijken naar het verleden.

Paideia is het oud Griekse woord voor 'opvoeding en onderwijs'. Het ging bij de oude Grieken daarbij evenveel om het mentale welzijn van de leerling als om het overbrengen van kennis. Het oefenen van nadenken over zichzelf en anderen, het in vraag stellen van de dingen en het doorlopen van een morele ontwikkeling, lijken zaken te zijn die al een poos uit het onderwijs zijn verdwenen. Het gaat met name om filosofie als vehikel voor de geestelijke ontwikkeling van de leerling. Reflectie over de grondslagen van de wetenschap, over ethische denksystemen en over het wereldbeeld dat wordt gehanteerd. Dit biedt perspectief, alsook manieren van denken om met allerlei onderwerpen om te kunnen gaan.

I21 Fontys School Lab : Education should be an experience - Annemarie van den Broek – Guislain 3

We zijn sinds een jaar bezig met het opzetten van *Schoollab*. We bouwen een *Living Lab* met de focus op primair onderwijs waar studenten van de lerarenopleiding samen met kinderen, leerkrachten, bedrijven en onderzoekers de nieuwste mogelijkheden m.b.t. leren exploreren. We richten ons op inrichting, licht, geluid, sanitair, buitenspeelomgeving, methodieken,

technologie, enz. Alle deelprojecten. Binnen *Schoollab* doen we met studenten van verschillende opleidingen. Zo werken nu o.a. al studenten van technische universiteit, lerarenopleiding basisonderwijs en hogeschool ICT samen. Ambitie is om landelijk en uiteindelijk wereldwijd een aantal schoollabs op te zetten en deze met elkaar te verbinden.

Nieuwsgierig? kijk alvast op <http://schoollab.ifontys.nl>

Start 17u

Keynote Frank Van Massenhove : Van saaie staatsdienst tot hippe ambtenarij – Auditorium

Hij heeft de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid van een saaie overheidsdienst omgevormd tot een moderne, efficiënte en lerende organisatie. Hij heeft er het nieuwe werken geïntroduceerd met aandacht voor het betrekken van de medewerkers, het inzetten op talent en resultaatgericht werken. Voorwaar zijn hier mooie parallellen te trekken met het onderwijs! Frank is coauteur van het boek 'De collega's werken thuis' en geeft op #elf13 een keynote waarin openstaan voor verandering een centraal thema is. We kijken uit naar een enthousiaste spreker die ook op vernieuwend onderwijs zijn eigen kijk zal demonstreren.

diner!

D6 Laat wetenschap en technologie samenkomen in de praktijk! Bouw zelf een intelligente robot in de klas! : Activerend techniekonderwijs met Dwengo vzw. - Francis Wyffels en Peter Bertels – Baekeland 1

In het secundair onderwijs verliezen veel leerlingen hun zin voor wetenschap en techniek. Dit is jammer, temeer omdat de vraag naar ingenieurs en andere technisch geschoolde mensen alsmaar groter wordt, zo getuige de oproepen van o.m. technologiefederatie *Agoria*. *Dwengo* wil leerkrachten activeren om met robots in de klas aan de slag te gaan.

We beseffen dat niet iedere leerkracht de kennis of middelen heeft om dit te realiseren. Daarom voorziet *Dwengo* kant-en-klare pakketten van materiaal én ondersteuning om direct in de klas aan de slag te gaan. Op deze manier willen we leerlingen de kans geven om informatica, elektronica en andere STE(A)M-vakken te verkennen op een speelse doch educatieve manier!

K35 Onderwijs slim organiseren : Verdraaid zot van onderwijs en niet zot gedraaid van onderwijs - Tom Van Acker – Baekeland 3

23 scholen startten een project op weg naar een innovatievere arbeidsorganisatie. Visieontwikkeling is een belangrijke stap in het (her)ontwerp van elke organisatie. De grote uitdaging hierbij is het overstijgen van het denken in vakken en te denken in groepen van leerkrachten die vakoverstijgend zorg dragen voor een groep van leerlingen. Een haarscherpe visie waarmee je met je school het verschil wilt maken is daarbij een noodzakelijke voorwaarde.

Voor onderwijsorganisaties is het uitwerken van een gedragen visie - omwille van de veelheid aan belangen – zeer belangrijk.

Maar hoe begin je hier aan? En hoe krijg je die visie georganiseerd zodanig dat iedereen die betrokken is bij het onderwijs mee “doenkt” (denken + doen) in de organisatie en er ook goesting van krijgt.

Voor alle onderwijsniveaus

Meer info: <http://www.flanderssynergy.be/onderwijs-slim-organiseren>

D9 De MAX Methode: een didactische innovatie gericht op competentieontwikkeling – Roel Buisseret en Eddy Marchand – Guislain 1

De *MAX-methode* (gestart op KA Merksem) is een vanuit het schoolteam gegroeide didactische innovatie op 2 sporen. Enerzijds wordt didactische ruimte georganiseerd voor coöperatief leren gericht op competentieontwikkeling met een graadspecifieke aanpak, anderzijds worden leerlingen uitgebreid geremedieerd via een waaier aan trajecten op maat. De eerste resultaten van deze innovatie zijn veelbelovend. Zo daalde het aantal C-attesten gevoelig stelden we vast dat de innovatie ingezet vanuit didactische invalshoek organisch leidde tot het formuleren van een competentiegericht evaluatiebeleid.

I24 Future Schools – Peter van de Moortel – Bauwenszaal

Tijdens deze workshop verkennen we zes toekomstmodellen voor scholen die we koppelen aan de huidige situatie in onze scholen en aan onze eigen verwachtingen:

1. Scholen in bureaucratische systemen.
2. Scholen als gefocuste leer organisaties.
3. Scholen als sociale centra
4. Scholen in het verlengde marktmodel.
5. Leren in netwerken ipv. van het 'schoolleren'.
6. Scholen in crisis

I31 Samen heel sterk leren : ‘De moeilijkste opgave voor elke leerkracht, elke dag opnieuw, is het plezier in het leren bij de leerlingen niet te bederven’ - Peter Hemelsoet – Baekeland 1

‘Hoe realiseer je deze stelling van filosoof B.Russell? Door het functioneel inpassen van een aantal innoverende initiatieven binnen een (jaar-, totaal-)project. We blikken daarbij oa. vooruit naar het schooljaar 2014-2015.

Een echt en doorleefd praktijkvoorbeeld dat aanslaat bij ieder kind!

D12 Spelen met je talenten. Doen! : Optie VIA_DUCT: Een interactief traject waarbij op edutainment, participierend en ontdekkend leren wordt ingezet - Briessinck Nathalie – Guislain 2

Een interactieve workshop die op zoek gaat naar vaardigheden en attitudes. De sessie helpt om na te gaan welke talenten we op school en in de klas op een functionele en verantwoorde manier kunnen inzetten in informele contexten om zo onze leerlingen nog meer te doen schitteren! Werken aan vakoverschrijdende eindtermen wordt dan ook meteen heel concreet!

V37 Leren door te reflecteren - Joëlle Van de Peer – Foyer 2

In de school van morgen gaan leerkrachten helemaal anders om met het leren van hun leerlingen. Ze inspireren, faciliteren, coachen...

Hoe ga je, als directeur, begeleider van een vakgroep of coördinator om met het leren van je leerkrachten en medewerkers?

In deze workshop krijg je een methodiek aangereikt om je medewerkers in groep te laten reflecteren over hun eigen klaspraktijk, hun eigen houding naar leerlingen, ouders, collega's en schoolbeleid. Deze methodiek biedt je een laagdrempelige manier van werken voor vergaderingen, vakgroepwerken en intervisiegroepen en inspireert tevens om anders in gesprek te gaan in individuele gesprekken en functioneringsgesprekken.

Start 19u30

K3 Leren van straatkinderen – Arnoud Raskin –Baekeland 2

is de oprichter van *Mobile Schools*. Industrieel ontwerper van opleiding koos hij voor een geheel andere richting: het opzetten van mobiele straitscholen in Zuid-Amerika om zo onderwijs aan te bieden aan kinderen op straat. Ondertussen is deze organisatie reeds actief in 21 landen met 36 mobiele scholen. Om deze projecten te sponsoren heeft hij een intelligent business model opgezet via zijn organisatie *Streetwize*. Multinationals komen er tegen

betaling leren van straatkinderen. Zij weten zich immers in extreem moeilijke omstandigheden overeind te houden en zijn de leiders van morgen. Kom jij ook leren van deze straatkinderen?

Start 19u45

D14 Het lerende brein en het onderwijs van morgen : Creativiteit als een talent, gave of bijzondere intelligentie en hoe we er in onderwezen kunnen worden – Isabelle Vandevyvere – Guislain 3

Wanneer we op een begrijpelijke en doorleefde manier zicht krijgen op de neurologische ontwikkeling van het brein begrijpen we beter waarom creativiteit afneemt naarmate we ouder worden. Creativiteit is nodig om snel te adapteren met de snel evoluerende samenleving. Hoe kijken we tegenover deze nieuwe noden in de maatschappij ? Welke rol kan het onderwijs hierin opnemen? Hoe kunnen we ons steentje bijdragen als medewerker van een schoolorganisatie. Nieuwsgierig? Kom luisteren en meedenken rond het leren van morgen.

D17 Talentenarchipel : Een pedagogische missie in een scholengroep (ADITE) - Sven Breughelmans en Ann Scheys - Bauwenszaal

Scholengroep *Adite* werkte een pedagogische missie uit met als kapstokken: talentontwikkeling, eigenaarschap, welbevinden, betrokkenheid in contextrijk leren. Aan de hand van inspirerende praktijkvoorbeelden wordt er tijdens deze sessie aangetoond hoe een missie binnen een scholengroep kan leiden tot innovatie op de werkvloer en tot een samenleer-cultuur.

Start 20u15

I22 Binnenklasdifferentiatie voor iedereen : Een inspiratiesessie met praktische tips & tricks – Stéphanie De Bruyne – Baekeland 1

Een inspirerende denktank voor leerkrachten/directies die aan de slag willen met binnenklasdifferentiatie.

I28 Verbeeldingstraining : Logica brengt je van A naar B Verbeelding brengt je overal (Einstein) : Hoe kunnen we het voorstellingsvermogen en visualiseren trainen en verbeteren bij kinderen ? - Ann De Wispelaere – Guislain 1

In onze beeldcultuur is het vermogen tot visualiseren een sterke troef om de overvloed aan indrukken te verwerken. Deze intelligentie (visueel ruimtelijk denken cfr. Howard Gardner) wordt ondergewaardeerd en verdient een extra impuls.

Je leert hoe je het vermogen tot visualiseren kan oefenen, verbeteren en structureren bij kinderen. Je kan kinderen helpen om hun eigen denkfيلم te regisseren. Je leert hen onderscheid maken tussen werkelijkheid en fantasie.

Via enkele praktische oefeningen en wat theoretische duiding wordt dit thema levendig verwerkt en verrijkt met gevarieerde praktijkvoorbeelden.

I30 Kruiskenhoeve meets University – Katrien Sel

In de *Kruiskenhoeve* te Sint-Laureins vinden probleemjongeren een plek om tot rust te komen en te herbronnen. Door hen uit hun moeilijke situatie te halen, hun een uitnodigende

omgeving aan te bieden met steun vanuit een relatie, herontdekken deze jongeren hun eigen sterktes en zwaktes en worden ze aangemoedigd hiermee aan de slag te gaan. Vertrekkend vanuit een wetenschappelijke analyse worden de 'werkbare elementen' op de hoeve en in de omgeving beschreven. Deze worden gesitueerd in de literatuur om te komen tot een bruikbare, ruimer inzetbare *time-out* methodiek.

Daarnaast zal er stil gestaan worden bij de vraag wat met *time-out* in het onderwijs

Start 20u30

I26 ICT en motivatie als motor voor Blended Learning op maat van de docent - Lore Demedts, Frederic Raes en Eline Sierens – Baekeland 3

Via onderzoek wordt nagegaan in welke mate een model kan worden opgesteld om docenten een *blend op maat* aan te bieden voor hun onderwijspraktijk. Het uitgangspunt is dat docenten volgens hun ICT-zelfredzaamheid en hun motivatie binnen een bepaalde typologie worden ondergebracht. Op basis van de typologie worden hen mogelijkheden aangeboden om *blended learning* in te zetten. Op die manier kunnen docenten ICT en nieuwe didactisch werkvormen op een zinvolle manier inzetten in het onderwijs, aangepast aan hun typologie. Binnen ons model vertrekken we vanuit een opleidingsgestuurde visie, maar behouden we de authenticiteit van de docent terwijl we zijn *ICT-tools* en didactische vaardigheden volop laten ontwikkelen.

receptie!

LICHTHUIS

Studietips.BE - Online werken aan je leercompetenties! – Tommy Opgenhaffen

Studietips.BE is een interactieve leeromgeving die jongeren en hun leercoaches ondersteunt in het versterken van hun leercompetenties zowel op school als daarbuiten. Via de leeromgeving leren jongeren nadenken over hun studieaanpak; verwerven ze inzicht in hoe efficiënt leren verloopt; brengen ze hun eigen leerproces in kaart. Bovendien kunt u als leercoach de jongeren opdelen in 'virtuele klassen' waardoor u hen op maat kunt begeleiden. Als leercoach kunt u bepalen welke modules de jongeren doorlopen; U kunt trajecten voor hen uitstippelen; nieuwsberichten en informatie toevoegen en via het communicatieplatform voor extra ondersteuning zorgen. Op deze manier krijgt het werken aan de vakoverschrijdende leercompetenties een extra dimensie!

Talentenonline – Digitaal portfolio - Vanessa Janssens

Talentenonline is een leerplatform (databank) met digitale instructiefilmpjes, educatieve spelletjes, fotomateriaal, digitale boekjes en dergelijke.

Via deze filmpjes grijpen kinderen, indien nodig, terug naar de instructie van welbepaalde leerinhouden. Daarnaast zit in dit leerplatform ook een Digitaal Portfolio.

Het is een tool dat de persoonlijkheid van een kind bundelt. Alles wat het kind kent en kan, leuk of niet leuk vindt, interesse voor heeft, zowel binnen als buiten de schoolmuren kan hierin verzameld worden.

Het bevordert de zelfredzaamheid, het zet aan tot reflecteren over zichzelf en draagt bij tot het verkrijgen van inzicht in zijn of haar leren leren-proces.

Met dit digitaal portfolio wordt het kind bewust van zijn of haar talenten. De leerkracht en de ouders krijgen op hun beurt een breder beeld van het kind. Zodat het kind een studiekeuze kan kiezen die bij zijn of haar talenten past.

In de Henri D'Haese school wordt dit proefproject toegepast in het kleuteronderwijs, 1ste, 2de, 3de en 4de leerjaar.

KLITTENWAND – Hans van Lokven

De klittenwand is een multifunctioneel flexibel ophangstelsel waaraan objecten op een eenvoudige wijze gehangen en veelvuldig verhangen kunnen worden zonder sporen na te laten. Het gaat om een wand of paneel, bekleed met lusjes, waartegen allerlei voorwerpen die voorzien zijn van een strip of stickertje met klittenband gehangen kunnen worden. Dit is een mooie manier om leerlingen op speelse wijze uit te nodigen om met hun creativiteit aan de slag te gaan.

Hoewel het een enorm eenvoudig concept is, zijn er oneindig veel mogelijkheden.

Hans van Lokven zal in het lichthuis laten zien wat je er allemaal mee kan

<http://www.klittenwand.com/fotopagina/>

EDUSHOCK

leerfestival

▶ Inspirerende sprekers

▶ Co-creatiesessies

▶ Workshocks

@edushock

#ELF13

Plantyn

die Keure

Provincie
Oost-Vlaanderen
Voor ieder van ons

gent: zeveel stad

DINIST BEROEPSOPVOEDING

Regionaal Technologisch Centrum voor
Oost-Vlaanderen

Faronics
Simplifying Computer Management

HUURHARDWARE

ICC
International
convention
center ghent

Karel de Grote-Hogeschool
start met voorprong

V.U.: Dirk De Boe - Gentssteenweg 133 - 9620 Zottegem

Ontwerp: Tine Lamsens

Niet op de openbare weg gooien a.u.b.

